

HARMINC ÉVVEL EZELETT A ROMÁN HATALOM ERDÉLY EGYIK LEGELDUGOTTABB FALUJÁT TALÁLTA MEG TÖKÉS LÁSZLÓ SZÁMÁRA

Menyő, a szilágysági zsákfalú menedéke

FOTÓK: MAKKAY JÓZSEF

Három évtizeddel ezelőtt, 1989 decemberében Temesvárról a tövisháti zsákfaluba, Menyőbe számúzte a kommunista hatalom Tökés László református lelkészt. A kerek évforduló alkalmából 2019 karácsonyának harmadnapján népes részvétel mellett templomi ünnepség keretében emlékeztek meg a történelmi eseményekről. A rendezvény házigazdájával, Paniti-Teleky Zoltán helyi lelképásztorral beszélgettünk.

→MAKKAY JÓZSEF

A rendszerváltás után mennyire változott meg a település zsákfalú jellege?

A rendszerváltás előtt valóban zsákfalú volt nehezen járható bekötőúttal. A hatóságok 1989-ben állítólag hónapokig keresték Erdélyben azt a falut, amely kellően eldugott, nehezen megközelíthető, hogy oda számúzzék a temesvári lelképásztort, Tökés Lászlót. Akkoriban a szilágysági Menyő tökéletesen megfelelt e hatósági elvárásnak, ezért esett a választás a tövisháti falucskára. A bekötőút leaszfaltozása óta már nem annyira eldugott, hiszen 12 km-re fekszik Tövishát központja, Szilágycseh, illetve kevesebb, mint félóra alatt megközelíthető a megyeközpont, Zilah is.

Amikor hat évvel ezelőtt ide került, mi fogadta Menyőben?

A Szilágycseh–Zilah főutat Menyővel összekötő öt kilométeres bekötőút még nem volt leaszfaltozva. Amikor kocsival erre fele araszoltunk, hozzátartozóim azt mondták, soha nem érünk

oda, olyan hosszúnak tűnt az út. A presbitérium hívott, a gondnok többször megkeresett. A falu nem tűnt vonzósnak, hiszen sem óvodája, sem iskolája nem volt, magam sem tudtam, mitévő legyek. Nagykároly melletti településen szolgáltam addig, amely fejlettebb vidék. A menyőiek ragaszkodtak ahhoz, hogy a gyülekezetnek legyen saját lelkésze. Fontosnak tartották, hogy a templom váljék fórummá, állandó találkozási helyé, amely összefogja a helyi magyarságot. Végül elfogadtam a meghívást és nem bántam meg.

Olyan a parókia körüli telek, mintha állattelep lenne. Gazdálkodnak?

A feleségem Kolozsváron végezte az állattenyésztési mérnöki szakot, méhészetből doktorált, az állattartás megszállottja. Volt már 140 kecskénk, meg száznál több méhcsaládunk. Mára jelentősen visszafogtuk az állattartást, mert igazából ez csak hobbi számunkra. Manapság néhány kecskét, 10-15 család méhet, 11 mangalicadisznót és szárnyasokat tartunk. A feleségem genetikusként itthonról dolgozik számítógépen egy kanadai–amerikai vállalatnak, jómagam Budapesten elvégeztem a lelkigondozói alapképzést. Szóval mindkettőnknek lennének lehetőségeink akár Kolozsváron vagy Budapesten is, de Menyőben jól érezzük magunkat. És ez a fontos.

A karácsony harmadnapján tartott ünnepséget nagy gyülekezetek is megirigylették volna, anynyi vendég érkezett, annyira tartalmas volt. Házigazdaként mire büszke?

Igazából a tavaly kezdtem én is megérteni, miért vagyok itt, miért küldött ide a Jóisten. Ez a falu tele van élettel. A magyar kormány bőkezű támogatásának köszönhető-

en sikerült felújítanunk középkori templomunkat, és a munka idén is folytatódik a harangtorony felújítási munkálataival. A templom fedélszékét eredeti, középkori állapotába hoztuk, hogy minél többet megőrizzünk a több évszázados építészeti hagyományból. A falu neve menedékhelyet jelent. Ez a történelem során többször bebizonyosodott. Amikor a tatárok 1242-ben a szomszédságában található Sándorházát felégették, aki megúsza élve, az a Menyőt övező erdőségekre menekült. Menyő sem maradt ki a pusztításból, hiszen házeit és templomát felgyújtották, sőt, az ósláv feliratú harangját kútba dobták. A környékről ide menekült emberek azonban életben maradtak, és újraépítették a falut. Később a templomot is. De menedék volt a falu 1989-ben is. Tavaly két keresztelés és három temetés volt Menyőben: nagy gyülekezetek is megirigylették demográfiai helyzetünket. A 156 lelkes magyar gyülekezet lélekszáma szinte állandó. A falu másik fele ortodox.

→**A rendszerváltás előtt valóban zsákfalú volt nehezen járható bekötőúttal. A hatóságok 1989-ben állítólag hónapokig keresték Erdélyben azt a falut, amely kellően eldugott, nehezen megközelíthető, hogy oda számúzzék a temesvári lelképásztort, Tökés Lászlót.**

A templomi ünnepségen a felújítás történetéről is beszélt. A gyülekezetnek mennyire volt nehéz előteremteni a pénzt?

Nem volt könnyű, mert a leadott romániai pályázatainkra éveken át az a válasz érkezett,



Paniti-Teleky Zoltán, a menyői ünnepi rendezvény házigazdaja (előtérben)

hogy nincs rá keret. Hosszú ideig egyetlen banit nem kaptunk. Amikor a Szilágysági Református Egyházkerület felújításához szükséges összeg kimerítene a teljes Szilágysági Református Egyházkerület felújítására ad a román állam. Ebbe nem törődünk bele, és elkezdünk más utakon járni. Amikor a magyar kormány részéről átutalt 20 millió forintnyi összeggel (276 ezer lej) elkezdtek a munkálatokat, a Királyhágó melletti Református Egyházkerület közvetítésével kaptunk 30 ezer lejt a bukaresti Vallásügyi Államtitkárságtól. A maga során ez is fontos segítségnek számított. A budapesti kormány támogatása minden esetre azt bizonyítja, hogy a magyar nemzetpolitika egyaránt figyel a nagy és a kis gyülekezetekre. Jelentős magyar állami támogatással épült református templom Temesváron, ugyanakkor nem feledkeztek meg az olyan kis faluról sem, mint Menyő.

Ötszáz éves templomuk a Szilágysági értékes műemléke. Mit lehet az elődjéről tudni?

A feljegyzések szerint a régebbi templomot a tatárok 1242-ben

felgyújtották, tehát már korábban megépült egy templom kápolnával. Mi ebből egy szentélynyi részt őrzünk, ami a mai templom legértékesebb része, és ami sokkal régebbi a félvezredes építménynél. Az ötszáz éves évforduló onnan származik, hogy 1517-ben a falu gazdag családfőjének, Désházi Istvánnak támogatásával építették újjá a három évvel korábbi parasztháborúban súlyosan megrongálódott, felgyújtott templomot. A nyugati kapunál látható a Désházi család címere. Abban az időben a falu tehető főura esztergomi várkapitány volt, az ő rendelkezésére készült el Esztergomban e csodálatos faragvány, amit hazahozott Menyőbe.

A környék falvaiból egyre többen mennek Nyugat-Európába dolgozni. Milyen jövőt jósol a menyőieknek?

A fi atal családoknak nem könnyű, hiszen a faluban sem óvoda, sem iskola nincs. Mi is Szilágycsehbe fuvarozzuk a fiukat, ahol viszont nem a legjobb színvonalú az oktatás. Az ottani iskola is csak a környező magyar falvakból oda ingázó gyerekeknek köszönhetően tud fennmaradni. Én mégis azt látom, hogy a helybélieket különösebben nem érdekli, van-e valamilyen gyár Szilágycsehben. Építkezéseken munkát vállaló kisvállalkozások jöttek létre a faluban, amelyek 2–3 embert foglalkoztatnak. Olyanoknak is kifizetnek napi száz lej munkadíjat, akiknek semmilyen képzettségük nincs. Sok a megrendelésük, a vállalkozók reggeltől estig dolgoznak. Lehetne persze másként is. Jöhetnének külföldi befektetések, létesülhetnének jól menő gyárak, de miért jönne ide nyugati befektető? A környéken nincs autópálya. A lényeg mégis az, hogy az emberek megtalálják magukat. A faluból egy-két család dolgozik Nyugat-Európában. Aki már volt kinn, az nem megy vissza. Abban reménykedem, hogy előbb-utóbb ez a vidék is megtalálja a boldogulás lehetőségét.

CÍMLAPFOTÓ: Útban a menyői református templom felé



Karácsony harmadnapján Tökés László volt református püspök hirdette az ígét a menyői templomban